

kijk op

KARAKTER

Karaktervorming in het
basisonderwijs

FOLDER VOOR
SCHOLEN

Kinderen die op jonge leeftijd bepaalde karaktertrekken vertonen of ontwikkelen, zijn op latere leeftijd gelukkiger, gezonder en succesvoller*). Als scholen bewust en merkbaar aandacht geven aan karaktervorming, bieden ze kinderen een basis voor goed leren en leven. Hoe pak je dit aan? Stap met ons in het professionaliseringstraject ‘Kijk op Karakter’!

* Visser, A. - Persoonsvorming als curriculaire uitdaging; een conceptueel vooronderzoek, SLO 2016

Introductie

Karakterkwaliteiten zijn deels aangeboren. Maar ze zijn ook voor een deel te ontwikkelen! De leraar, de school en de ouders spelen hierbij een belangrijke rol. Gericht bouwen aan de ontwikkeling van karakterkwaliteiten kan al bij jonge kinderen. Kinderen die horen dat ze moedig of vastberaden of zorgzaam zijn, leren veel over zichzelf. Het versterkt hun persoonlijkheid. Bovendien groeit hun woordenschat bij het benoemen van de kwaliteiten. Een kind leert zo veel meer van 'Wat ben jij vastberaden aan het werk!' dan 'Wat doe je dat goed!'.

KARAKTERVORMING

Karaktervorming voor het basisonderwijs is geen nieuwe variant van sociaal-emotioneel leren of onderwijs in burgerschap. Daarbij gaat het erom dat het kind een plaats in de wereld vindt, het regels, afspraken en tradities leert. Karaktervorming is fundamenteeler. Het aantal karakterkwaliteiten is groot en het palet is veelkleurig.

Wij onderscheiden 4 verschillende typen karakterkwaliteiten:

1. Karakterkwaliteiten die belangrijk zijn om goed en verantwoordelijk met je naasten om te gaan, zoals zorgzaamheid, dienstbaarheid, verantwoordelijkheid.
2. Karakterkwaliteiten die van belang zijn om je leven goed te 'managen', denk aan doorzettingsvermogen, veerkracht, zelfdiscipline.
3. Intellectuele karakterkwaliteiten die goed van pas komen in een snel ontwikkelende en steeds veranderende samenleving, onder andere: creativiteit, nieuwsgierigheid, kritisch denken.
4. Morele karakterkwaliteiten, waaronder bijvoorbeeld: moed, vriendelijkheid, dankbaarheid.

Karaktervorming geeft expliciet aandacht aan de verscheidenheid van karakterkwaliteiten. Het legt een basis bij kinderen om goed te kunnen leren, werken en leven als evenwichtige personen met verantwoordelijkheid voor medemens en schepping.

karakterkwaliteit:

ZORGZAAM

KIJK OP KARAKTER

Karaktervorming gebeurt gepland én ongepland, overal en op elk moment in een school waar professionals met elkaar een vormende en pedagogische gemeenschap creëren. 'Kijk op Karakter' helpt leraren hierbij de juiste richting te vinden. Dit professionaliseringstraject vergroot het pedagogisch inzicht van leraren en geeft een brede kijk op onderwijssituaties waarin het totale kind centraal staat. Karaktervorming zoals Centraal Nederland het met 'Kijk op Karakter' aanbiedt, is een aanpak voor de gehele basisschool.

INSPIREREND EN SAMENBINDEND

Van leraren wordt een reflectieve houding gevraagd. Zeker bij karaktervorming doet de leraar ertoe! Want hoe staat deze zelf in de gekozen kwaliteit? Wat vindt zij of hij belangrijk daarbij? Wil de leraar zich ook ontwikkelen in de kwaliteit? Hoe kan hij of zij een voorbeeld zijn? Het nadenken over deze vragen maakt de sessies van 'Kijk op Karakter' inspirerend en samenbindend!

Voor wie?

Schoolteams kunnen een traject 'Kijk op Karakter' volgen om karaktervorming schoolbreed in te kunnen zetten. Maar het is ook mogelijk dat bijvoorbeeld alleen de onderbouw een traject doet.

Hoe ziet een traject eruit?

Een professionaliseringstraject 'Kijk op Karakter' bestaat uit 5 sessies van 2 uur die worden uitgevoerd in een periode van 14-16 weken.

Karakterkwaliteiten kiezen

Tijdens 3 sessies kiezen de leraren steeds 2 karakterkwaliteiten uit waaraan in een periode van 4-5 weken wordt gewerkt. Tijdens de sessies met de onderwijsadviseur wordt aandacht besteed aan de wijze waarop de kwaliteiten nog meer aan het licht kunnen komen bij kinderen. Daarnaast biedt elke sessie een inleiding over een thema dat samenhangt met 'Kijk op Karakter'.

Eigenaarschap

Belangrijk bij het traject 'Kijk op Karakter' is **de eigen inbreng** van de leraar. Deze kiest uit de grote verscheidenheid aan karakterkwaliteiten er een aantal uit die zij of hij belangrijk vindt. Dit kan te maken hebben met de situatie in de groep, een pedagogische visie of de identiteit van de school. Vervolgens gaat de leraar op school gedurende een periode van 4-5 weken met 2 kwaliteiten aan de slag. Centraal Nederland stuurt aan en faciliteert (tips, tools, literatuur) maar schrijft niet voor. De leraren hebben een grote vrijheid in de uitvoering. Dit versterkt het eigenaarschap van de leraar!

Planning

Sessie 1

INTAKE

Bewustwording, kader scheppen van 'Kijk op Karakter', welke karakterkwaliteiten vragen in mijn groep, op onze school aandacht?

Sessie 2

- Inleiding: 'Ontwikkelingspsychologie jonge kind'
 - Vragen bedenken en plan maken voor karakterkwaliteit 1 en 2
- Praktijkopdracht: in de groep werken aan karakterkwaliteit 1 en 2*

karakterkwaliteit:

VRIENDELIJK

Sessie 3

- Inleiding 'Pedagogische interventies en subjectwording'
 - Vertel het ons + kijk terug op afgelopen periode met karakterkwaliteit 1 en 2
 - Vragen bedenken + plan maken voor karakterkwaliteit 3 en 4
- Praktijkopdracht: in de groep werken aan karakterkwaliteit 3 en 4*

Sessie 4

- Inleiding 'Sociaal-emotioneel leren en burgerschapsonderwijs'
 - Vertel het ons + kijk terug op afgelopen periode met karakterkwaliteit 3 en 4
 - Vragen bedenken + plan maken voor karakterkwaliteit 5 en 6
- Praktijkopdracht: in de groep werken aan karakterkwaliteit 5 en 6*

Sessie 5

SLOT

- Inleiding 'Identiteit en evaluatie karakteronderwijs'
- Vertel het ons + kijk terug op afgelopen periode met karakterkwaliteit 5 en 6
- Afronding en vooruitkijken

karakterkwaliteit:

RECHTVAARDIG

MEER WETEN?

Voor meer informatie kunt u contact opnemen via info@centraalnederland.nl of bellen naar 085 - 8 330 330.

CentraalNederland